

HECE

AYLIK EDEBİYAT DERGİSİ YIL:6 SAYI:65/66/67 MAYIS-HAZİRAN-TEMMUZ 2002

ISSN 1301-210X

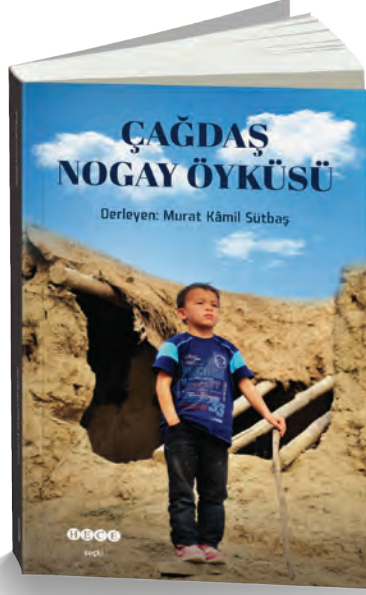
TÜRK ROMANI ÖZEL SAYISI

CİLT 2

EKLERLE 3. BASKI

65/66/67

ÇAĞDAŞ NOGAY ÖYKÜSÜ

Derleyen: Murat Kâmil Sütbaş
Seçki, 160 syf.

Nogay halkının zengin sözlü edebiyatı öreden beri bilinmektedir. Nogayların sözlü edebiyatının en önemlisi Edige destanıdır. 14. ve 15. yüzyıldan itibaren Nogay şairleri Şal Kiyiz Tilenşi Ulı, Hasan Kaygılı, Dosmambet Azavlı 16. yüzyılda, Kazı Tuvgan Süyiniş Ulı 17. yüzyılda önemli eserler bırakmışlardır.

19. yüzyıl sonu 20. yüzyıl başında Nogayların edebî faaliyetleri Astrahan'da yoğunlaşmıştır. SSCB döneminde Karaçay Çerkes otonom vilayetinde sürdürülmüştür. Çağdaş Nogay edebiyatı 1930'lu yıllardan itibaren tarihi zenginliklerinden beslenerek tekrar canlanmıştır.

Elinizdeki bu kitapta Çağdaş Nogay Edebiyatı'nın öncülerinden olan Fazıl Abdülcelilov'un Asantay adlı uzun hikâyesi ve günümüz yazarlarından İsa Kapayev ile Mogamet Kocayev'in ikişer kısa hikâyesi yer almaktadır.

HECE
YAYINLARI

HECE
AYLIK EDEBİYAT DERGİSİ

HECE
ÖYKÜ
AYLIK EDEBİYAT DERGİSİ

HECE ÖZEL SAYILARI

- 1- Türk Öykücülüğü
- 2- Türk Şiiri
- 3- Ahmet Hamdi Tanpınar
- 4- Türk Romanı
- 5- Diriliş ve Sezai Karakoç
- 6- Eleştiri
- 7- Edebiyat ve Nuri Pakdil
- 8- Hayat/Edebiyat/Siyaset
- 9- Büyük Doğu ve Necip Fazıl Kısakürek
- 10- Çocuk Edebiyatı
- 11- Hareket ve Nurettin Topçu
- 12- Mektup
- 13- Nâzım Hikmet
- 14- Cahit Zarifoğlu
- 15- Mehmet Âkif Ersoy
- 16- Modernizmden Postmodernizme
- 17- Yahya Kemal Beyatlı
- 18- Şehirlerin Dili
- 19- Cemil Meriç
- 20- Yerlilik
- 21- Rasim Özdenören
- 22- Gezi
- 23- Kemal Tahir
- 24- Medeniyet
- 25- Muhammed İkbâl
- 26- İslâm Medeniyeti
- 27- Orhan Kemal
- 28- Batı Medeniyeti
- 29- Peyami Safa
- 30- Günlük
- 31- Aliya İzzetbegoviç
- 32- Dijital/Sayısal Kültür
- 33- Ahmet Haşim

HECE

AYLIK EDEBİYAT DERGİSİ
ISSN 1301-210X

YIL: 6 SAYI: 65/66/67 - CİLT-II

I. Baskı: Haziran 2002

II. Baskı: Ağustos 2010

III. Baskı: Mayıs 2017

(Her ayın birinde yayımlanır.)

Yayın Türü: Yerel Süreli

Hece Yayıncılık Ltd.Şti. Adına

Sahibi ve Yazı İşleri Müdürü: Ö. Faruk Ergezen

I. ve II. Baskı Genel Yayın Yönetmeni

Hüseyin Su

III. Baskı Genel Yayın Yönetmeni

Rasim Özdenören

Yayın Kurulu

Âtîf Bedir, Cafer Haydar, Hayriye Ünal, İbrahim Demirci, Yusuf Turan Günaydın

III. Baskı Editörü

Nihayet Arslan

Yönetim Yeri

Konur Sk. No: 39/1 Kızılay/Ankara

İletişim

Tel: (312) 419 69 13 **Fax:** (312) 419 69 14

P.K. 79 Yenışehir/Ankara

İnternet Adresi: www.hece.com.tr

e-mail: hece@hece.com.tr

twitter.com/hecedergi

facebook.com/hecedergisi

Teknik Hazırlık: Bülent Güler

Kapak: Sarakusta web: sarakusta.com

Baskı: Dumat Ofset

Tel: (0.312) 278 82 00

2017 Yılı Abone Bedeli:

Yıllık: 140 TL.

Kurumlar İçin: 375 TL.

Yurt Dışı: 150 Euro

Posta Çeki: 149582

Hece Basın Yayın Ltd. Şti.

Gelen yazılar yayımlansa da yayımlanmasa da geri verilmez. İlkelerimize uymayan ilanlar alınmaz.

Baskı Tarihi: 30.04.2017

Ömer Lekesiz / <i>Osmanlıdan Bugüne Popüler Romanlar</i>	/ 545
Mustafa Apaydın / <i>Biyografik Roman Türünün Türk Edebiyatındaki Gelişimi Üzerinde Bazı Dikkatler</i>	/ 557
Sadık Yalsızuçanlar / <i>Psikolojik Roman</i>	/ 569
Gülsüm Tarakçı / <i>İki Roman Örneğinde Milli Roman</i>	/ 584
Hakan Sazyek / <i>Türk Romanında Postmodernist Yöntemler ve Yönelimler</i>	/ 599
Tacettin Şimşek / <i>Romandaki Hafiye ya da Polisiye Roman</i>	/ 620
Levent Cantek / <i>Türkiye’de Çizgi Romanın Umumi Manzarası</i>	/ 627

V. BÖLÜM: TÜRK ROMANI ÜZERİNE İNCELEMELER (655-905)

Laurent Mignon / <i>Tanzimat Dönemi Romanına Bir Önsöz...</i>	/ 655
Necat Birinci / <i>Tenkidin Dikkatine Düşmemiş Bir Roman: Müşahedât</i>	/ 663
Ramazan Kaplan / <i>Aşk-ı Memnu Evinde Bir Yabancı Adam</i>	/ 670
Nihayet Arslan / <i>Eylül Ya Da Bir Aşkın Analizi</i>	/ 683
Cemal Şakar / <i>Yaşamın Kıyısında Bir Sokak: Sinekli Bakkal</i>	/ 697
Kenan Çağan-Köksal Alver / <i>Üç İstanbul ya da Bir Çözülüşün Zayıf Halkaları</i>	/ 703
Necmettin Turinay / <i>Fahim Bey Ve Biz Romanı Etrafındaki Spekülasyonlar</i>	/ 713
M. Orhan Okay / <i>Huzur “Yüzbinlerce Ruh Bir Araf’ta”</i>	/ 722
Turan Karataş / <i>Bir Düşünce Romanı Yalnızız</i>	/ 733
Hüseyin Su / <i>Adalardan Bir Roman Kıtası Panorama</i>	/ 744
Fikret Uslucan / <i>“Öncü Roman” Kavramı Açısından Bereketli Topraklar...</i>	/ 760
Mehmet Nuri Yardım / <i>Bir Devrin Sonu: İbrahim Efendi Konağı</i>	/ 784
İlyas Dirin / <i>Küçük Ağa Romanında Çerkez Ethem Gerçeği</i>	/ 798
Kurtuluş Kayalı / <i>Bir Arayışın Önemli Bir Durağı: Devlet Ana</i>	/ 813
Hilmi Uçan / <i>Demirciler Çarşısı Cinayeti ya da “Sarı Sıcak”: Bir Eleştiri Sağanağı</i>	/ 825
Taha Çağlaroğlu / <i>Kaybolmuş Günler</i>	/ 835
Cemile Sümeyra / <i>Bir Çözülüşün Romanı: Bir Düğün Gecesi</i>	/ 841
Mihriban İnan Karatepe / <i>Bir Akşam Alacası’nda Gezinti</i>	/ 852
Mehmet Tekin / <i>Yeni Hayat</i>	/ 857
Gürsel Aytaç / <i>İlk Romancımız Ahmet Midhat Efendi’den Orijinal Bir Roman...</i>	/ 870
Gürsel Aytaç / <i>Mahur Beste</i>	/ 876
Emel Kefeli / <i>Halit Ziya Uşaklıgil’in Romanlarında ‘Özvarlığımızın Topografyası’... Olarak Ev</i>	/ 883
Fatih Altuğ / <i>Araba Sevdası’na ve Bihruz’un Zihnine Sızan Fransız Edebiyatı</i>	/ 895

VI. BÖLÜM: SORUŞTURMA (906-946)

Talât Sait Halman	/ 906
--------------------------	-------

Tarık Dursun K.	/ 907
M. Necati Sepetçioğlu	/ 908
Ahmet Oktay	/ 909
Olçay Önerçoy	/ 910
Afet İlğaz	/ 912
Rasim Özdenören	/ 914
Gürsel Aytaç	/ 915
İbrahim Ulvi Yavuz	/ 916
Sevinç Çokum	/ 917
Kemal Ateş	/ 918
Yıldız Ecevit	/ 919
Mustafa Miyasođlu	/ 920
Mustafa Kutlu	/ 922
Durali Yılmaz	/ 923
Selim İleri	/ 925
Orhan Pamuk	/ 926
Feridun Andaç / <i>Romanımızın Bugününe Bakmak</i>	/ 927
Himmet Uç	/ 928
Buket Uzuner / <i>Türk Romanı Üzerine Görüşler...</i>	/ 930
Âlim Kahraman	/ 931
Mehmet Tekin	/ 932
Ömer Lekesiz	/ 934
Süha Oğuzertem / <i>Roman Adına Yapılanları Değil, Roman İçin Yapılacakları Düşünmeliyiz</i>	/ 935
Hikmet Temel Akarsu	/ 936
Zeki Coşkun / <i>Para-Roman</i>	/ 938
Sadık Yalsızuçanlar	/ 943
Laurent Mignon / <i>Türk Romanı Üzerine Birkaç Öznel Düşünce</i>	/ 944
Elif Şafak	/ 946

VI. BÖLÜM: KAYNAKÇA (947-1144)

İlyas Dirin / <i>Roman Kaynakçası</i>	/ 947
Ertuğrul Aydın / <i>1872-2016 Yılları Arasında Yazılan Türk Romanları Bibliyografyası</i>	/1080

Ömer Lekesiz

OSMANLIDAN BUGÜNE POPÜLER ROMANLAR

Popüler roman, son tahlilde “ideolojik” bir kavram olan “popülizm”in, hedef bir yığınca benimsenmesini sağlayacak araçlar cümlesinden edebiyatla kurduğu bilinçli bağın yaygın karşılıklarından biridir. Dolayısıyla tek başına “popüler roman”ı incelemek, kavramsal düzeyde de olsa popülizmi, popüler kültürü ve giderek kitle kültürünü incelemeyi gerektirmektedir. Oysaki, “popüler roman”ın temel dayanağı olan “popülizm” kavramı için “genel ve doyurucu” bir belirleme yapılamamaktadır; Kuzey Amerika popülizmi, Rus popülizmi (noradničestvo), Latin Amerika popülizmi ve anti-kapitalist popülizm gibi farklı bağlamlar ve sivil ya da ideolojik oluşumlar veya uygulamalardan herkes tarafından kabul edilebilir, ilgili her duruma ad olarak kullanılabilir genel bir karşılık elde edilememektedir.¹

Popüler romana “Türkiye/Türkçe” özelinde kavramsal bir çerçeve çizmeye kalkıldığında da yine aynı “karşılıksızlık” ortaya çıkmaktadır; bu karşılıksızlık, “popülizm” düşünce ve olgularının ilk planda Türk toplumuyla doğrudan ilgili olmayışının da ötesinde, bizzat türün kendisinden yani “roman”dan kaynaklanmaktadır.

Roman, Yusuf Kamil Paşa’nın Fénelon’dan *Télémaque* (1859), Teodor Kasap ve arkadaşlarının Aleksandre Dumas’dan *Monte Kristo* uyarlama-çevirileriyle, bilahare Şemsettin Sami, Namık Kemal ve Ahmet Midhat Efendi’nin taklit ürünleriyle Osmanlı ülkesine gelmiş ve Halit Ziya’nın, 1891-92’de kitaplaşan “bir seri makale”sinin “Mukaddime”sindeki, “Edebiyat-ı Osmanî’de mazharı olduğu mevki-i mühimmi ihraz edemeyen aksam-ı edebiyattan biri de ecnebi bir kelime altında zikretmekten ise Osmanlı lisanına hürmeten “hikâye” namını vereceğimiz kısım-ı edebîdir”² yaklaşımından da anlaşılacağı üzere icra edilirken bile tam benimsenemeyen bir tür olarak kalmıştır.

Gerek uyarlamalar gerekse taklitler yoluyla gelen “birey” merkezli Batı romanının, bireyciliğin bencillik, kibirlilik olarak algılandığı, “müellif”in toplumsal problemlere çözüm arayan kişi olarak görüldüğü bir kültür ortamında, kendisine mahsus tüm unsurlarıyla birlikte gelemeyeceği; mevcut yerleşik kültür tarafından özümsemediği sürece “itibarî” bir değer taşıyacağı

HECE

aşikârdır. Bu bakışla romanın Osmanlıya gelişinin eksik, hastalıklı, hasarlı ve mülemmalı olduğuna hükmedilmektedir.

Ayrıca konunun otoritelerince, ilk Türkçe romanın yayımlandığı (Şemsettin Sami, *Taaşşuk-ı Talât ve Fitnat*) 1872'den 2002 yılına kadar biriken onca kitaba rağmen, romanlarıyla toplumsal sorunlara değil bizzat yerli romanın sorunlarına çözüm arayan romancı sayısının iki elin parmak sayısını geçmediği ve romanın mülemmal hâlinin o günden bugüne çok fazla değişmeden sürdüğü de bildirilmektedir.³

Bunlara göre Türkçe popüler romanın hangi yazarlarla başladığını, geliştiğini ve bugüne geldiğini tespit etmek mümkün olmamakta, toptancı bir bakışla Ahmet Midhat Efendi'den, Orhan Pamuk'a *yerli roman macerasının gerçekte popüler (itibarî) roman macerasından ibaret olduğu* rahatça ileri sürülebildiği gibi, samanlıkta iğne aramaya eş bir tutumla Halit Ziya Uşaklıgil, Reşat Nuri Güntekin, Refik Halit Karay, Mithat Cemal Kuntay, Peyami Safa, Nahit Sırrı Örik, Sabahattin Ali, Orhan Kemal, Ahmet Hamdi Tanpınar, Kemal Tahir, Yusuf Atılgan, Tarık Buğra, Oğuz Atay, Bahaeddin Özkişi, Vedat Türkalı, Attilâ İlhan, Adalet Ağaoğlu, Selim İleri, Orhan Pamuk ve Buket Uzuner isimleri bulunarak bunların kimi romanlarının dışında Türkçe romandan bahsedilemeyeceği de yine rahatça ileri sürülmektedir.

Bu yazıda, hâlen geçerliliğini koruyan "karşılıksızlık"lar nedeniyle, "kavramsal çerçeve" çizilmeksizin, "Türkçe popüler romanlar" a genel bir bakış hedeflenmiştir. Elbette, "Türkçe popüler roman"ın belirli dönemleri için karakteristik belirlemeler yapılırken, yerli ve yabancı popülist eğilim ya da akımlara zorunlu olarak dokunulacak, ancak bu dokunmalara esas bağlamaların uçları açık tutulacak, diğer bir söyleyişle "dokunan"la "dokunulan"ın içerik ilişkisinin takdiri ve yorumu okuyucuya bırakılacaktır.

Hasta Babanın Hayırlı Ama Hiç Büyüyemeyen Çocukları

Evangelinos Misailidis (*Temaşâ-i Dünya ve Cefâkâr u Cefâkeş*-1871/1872), Şemsettin Sami (*Taaşşuk-ı Talât ve Fitnat*-1872), Ahmet Midhat Efendi (*Hasan Mellâh*-1875, *Hüseyin Fellâh*-1875, *Felâtun Bey'le Râkım Efendi*-1876, *Süleyman Musli*-1878, *Henüz On Yedi Yaşında*-1881, *Müşahadat*-1890, *Jön Türk*-1910), Namık Kemal (*İntibah*-1876, *Cezmi*-1880), Zekâi (*Sahte Misafir*-1883), Rifat (*Tuhaf Hikâye*-1883), Sami Paşazâde Sezayi (*Sergüzeşt*-1889), Recaizade Mahmut Ekrem (*Araba Sevdası*-1896), Mehmet Murat (*Turfanda mı Yoksa Turfa mı?*-1891), Mehmet Münecci (*Diyana*-1891), Mehmet Cemal (*Çoban Kız*-1893), Alişanzâde İsmail Hakkı (*İki Hakikat*-1893), Mustafa Reşit (*Pembe Ferace*-1893, *Bir Kızın*

Hatası-1894, Flora-1886), Vecihi Mehmet (*Mihridil; Mehçure-1895; Hikmet Yahut Mehçure'nin Kısım-ı Sâîsi; Hurrem Bey; Sâîl; Malik; Mes'ude; Müjgân; Çoban Kızı; Nerime; Nedamet; Vuslat; Hasbihal; Sâkıp; Netice Yahut Bir Yetimin Sergüzeşti-1898, Hasta; Feryat; Harabe, Âkif-1899, Sevdâ-yı Masumane-1900*), Nabizade Nazım (*Zehra-1896*), Abdullah Zühtü (*Güller Dikenler-1896, Şanlı Asker; Yandım Anam Kantosu-1897, Hırçın Kız-1908, Şikeste Beste; Sara-?*) Frenk eserlerini taklit ederek yerli ürünler ortaya koyan ilk yazarlardır.

Namık Kemal ve Ahmet Midhat Efendi'nin farklı yetişme şartları ve sosyal statüleriyle liderliğini de yaptıkları "ilkler" kuşağının ürünleri için şu özellikler zikredilebilir:

1. Olaylar her an tanık olunabilir, gündelik, sıradan olaylardır; olaylar arasında sağlam örgüler kurulmamış, yer yer rastlantıya tabi en düz anlatımlar tercih edilmiştir.

2. Saray ya da halk eğlencelerindeki sözlü anlatımlar hemen aynen (masal, meddah hikâyeleri vb.) izlenmiş, dolayısıyla yazılı anlatıma mahsus farklı bir teknik ve üslup gerçekleştirilmemiştir. Muhatap kitlenin kültürel seviyesine göre ağdalı ya da sade bir dil kullanılmıştır.

3. Olayın nakledilmesi öncelikli amaç olarak seçildiğinden tip oluşturulmaya çalışılmamış, insan ilişkileri derinleştirilmemiş, sadece olayı heyecanlı, çarpıcı kılmak üzere bir şahıs kadrosu ve ilişki düzeyi oluşturulmuştur; kişiler için belirlenen sosyal rol ve statüler anlatımın sonuna kadar değiştirilmeden sürdürülmüştür.

4. Anlatılarda hemen tümüyle pedagojik bir tutum izlenmiş; yerli insani/kültürel değerler (vatanperverlik, şehitlik, fedakârlık, vefakârlık, kötülere cezalandırma, merhamet, vd.) açıklanmaya, aşılınmaya, genç dimağların iyiyi kötüden, helali haramdan, kârı zarardan ayırmalarını sağlayacak yol ve yöntemler öğretilmeye çalışılmıştır.

Namık Kemal ve Ahmet Midhat Efendi, iflas etmiş bir ekonomi, dengeleri bozulmuş bir sosyal yapı ve entrikaya boğulmuş bir siyasetle çepeçevre kuşatılmış "baba"nın, en hayırlı "oğul"ları olmak adına, mevcut çöküntüden kurtulmaya mahsus edebî, siyasi, ahlaki reçeteler sunmalarının yanında, toplumsal değerleri ayakta tutmak, fırtına yüklü bulutlar gibi Osmanlı ülkesini kaplayan Batı taklitçiliğinden halkı, dolayısıyla devleti en az zararla kurtarmak üzere edebiyata el atmış isimlerdir.

Romanı, "...güzerânı imkân dâhilinde olan bir vak'ayı ahlâk ve âdât ve hissiyat ve ihtimalata müteallik her türlü tafsilâtıyla beraber tasvir etmek..."⁴ şeklinde tanımlayan Namık Kemal, roman denemelerini vatanperverlik, te-

rakkiperverlik, şehitlik, sadakat, ahlaki değerlere bağlılık vb. kavramlar çevresinde oluşturmuştur.

Ahmet Midhat Efendi ise, "...Batı romanını taklit ederken kendi millî ve ahlaki bünyemize uygun karakterler kazandırmak..."⁵ konusunda bilinçli ve çevirilere ihtiyaç bırakmayacak bir çabayla roman denemelerini gerçekleştirmiştir. Cenap Şahabettin'in tespitiyle, Ahmet Midhat Efendi'nin "...makamı hakikisi halka hitap eden erbabi kalemin başındadır" ve "hiçbir muharririmiz telif ederken Midhat Efendi kadar ammei kariîni gözü önünde" tutmamıştır.⁶

Eskinin İzlerini Süren Yeniler

Edebiyat-ı Cedide dönemi yazarlarının ilkler kuşağından farkı, mevcut adaptasyonculuk, taklitçilik anlayışında daha görünür bir mesafe katederek, Batı'da da yoğun olarak tartışılan realizm ve natüralizm akımlarını keşfetmeleri ve bu akımlara tabi ürünler meydana getirmeye çalışmalarıdır. Ancak önlere, "devrini aşamamış" da olsa⁷, "Mekitarist mektebi şâkirdânından Uşşakîzade"⁸ Halit Ziya Bey gibi Fransızca'yı iyi yazan ve iyi tekellüm eden bir örnekten gereğince yararlanamamış ve neticede çoğunluğu Ahmet Midhat Efendi'yi tekrarlamaktan öte bir şey yapamamışlardır.

Fazlı Necip (*Tebessüm*-1889, *Cani mi Yoksa Masum mu?*-1901, *Dilaver*-1902, *Küçük Hanım*; *Menfa*-1910, *Türk Kızı*-1925, *Saraylarda Mecnunlar*-1928, *Külhani Edibler*-1930), Hüseyin Cahit Yalçın (*Nadide*-1890, *Hayal İçinde*-1901), Fatma Aliye (*Hayal ve Hakikat*-Ahmet Midhat'la birlikte 1891, *Muhazarât*-1892, *Refet*-1897, *Udî*-1898, *Enin*-1912), Mehmet Celal (*Bir Kadının Hayatı*; *Margirit*-1890, *Vicdan Azapları Yahut Bilinmeyen Nedâmet*-1891, *Küçük Gelin*-1892, *Rene*-1893, *Venüs*; *Cemile*; *Orora*-1885-6, *Mükafât*-1894, *Masumâne*-1900, *Leman*, *İsyan*, *Kuşdiline*-1910-11), Safvet Nezihî (*Zavallı Necdet*-1902, *Tevhül Âleminde*; *Kadın Kalbi*-1903, *Müsebbib*-1910), Safveti Ziya (*Salon Köşelerinde*-1912, *Yıldız Böcekleri*-Tef: 1908-9), Mehmet Rauf (*Eylül*-1900, *Böğürtlen*-1909, *Ferdâ-yı Garâm*-1910, *Genç Kız Kalbi*-1911, *Karanfil ve Yasemin*-1922, *Define*-1927, *Son Yıldız*-1927, *Cerriha*-1927, *Kan Damlası*- 1928, *Halâs*-1929, *Yara*-1935), Cemil Süleyman Alyanakoğlu (*İnhizâm*-Tef: 1909-10, *Kadın Ruhu*-Tef: 1910, *Siyah Gözler*-1911), İzzet Melih Devrim (*Tezat*-1915, *Sermet*-1918), Ebubekir Hazım Tepeyran (*Küçük Paşa*-1910), Bekir Fahri (*Jönler*-1910), Güzide Sabri Aygün (*Münevver*-1901, *Ölmüş Bir Kadının Evrâk-ı Metrûkesi*-1905, *Yaban Gülü*-1921, *Nedret*-1923, *Hüsran*-1928, *Hicran Gecesi*-1937, *Neclâ*-1941, *Mazinin Sesi*-1944), Halide Edip Adıvar (*Seviye Talip*; *Raik'in Annesi*-1910, *Handan*-1912, *Yeni Turan*-1913, *Son Eseri*-1919, *Mev'ud Hüküm*-1918, *Ateşten Gömlek*-1922, *Kalp Ağrısı*-1926, *Zeyno'nun Oğlu*-

1928, *Sinekli Bakkal*-1936, *Yol Palas Cinayeti*-1937, *Tatarcık*-1939, *Sonsuz Panayır*-1946, *Döner Ayna*-1954, *Akile Hanım Sokağı*-1958, *Cıvıl Kız-Tef*: 1957, *Sevda Sokağı Komedyası-Tef*: 1959, *Çaresaz*-1961, *Hayat Parçaları*-1963, *Kızıl Hançer*-1964, *Kerim Usta'nın Oğlu*-1974), *Nezihe Muhittin (Şebab-ı Tebah*-1911, *Benliğim Benimdir*-1929, *Güzellik Kraliçesi*-1933, *Bozkurt Küçük Mehmedin Romanı*; *Haydudun Sonu*; *İstanbul'da Bir Londra*; *Keşer Nine*-1934, *Ateş Böcekleri*-1936, *Bir Aşk Böyle Söndü*-1939, *İzmir Çocuğu: Geçen Cihan Harbi Mütareke Seneleri Romanı*; *Bir Yaz Gecesi*ydü; *Avare Kadın*; *Kalbim Senindir*; *Çıngıraklı Yılan*-1943, *Gene Geleceksin*; *Sus Kalbim Sus*; *Sabah Oluyor*-1944)'in yer aldıkları bu dönemin ürünleri için şu özellikler belirlenebilir:

1. Batı'daki realizm ve natüralizm akımları hakkında bilgi edinilmesine rağmen, bu akımların niteliklerine uygun tarzlar geliştirilmemiş, ilkler dönemindeki gibi olayların anlatımı öncelenecek, mevcut teknik ve üslupta devam edilmiş, giderek bilahare "boyalı üslup" olarak adlandırılacak süslü cümleler kurma alışkanlığı oluşmaya başlamıştır.

2. Okuru metne ısındırmak amacıyla, mekân çizimleri, tasvir, iç konuşma gibi unsurlar kullanılmaya başlanmıştır.

3. Kadın-erkek ilişkilerinde yasak aşkların, aşk acılarının işlenmesine başlanmış, erkek yazarlarca romantik aşk tabloları, hüznler, aşk kırgınlıklar öne çıkarılırken, kadın yazarlarca da masum, aldatılmış, fedakâr, cefakeş ve özgür kadın imgesi belirgin hatlarla çizilmiştir.

4. Biyografik nitelikli ve siyasal içerikli kimi önemli denemelerin yanı sıra, kahramanlar daha çok aydın kesimden seçilerek, ilkler döneminin züppe tipi yerine acılı, hülyalı, hüznü romantik tiplere yer verilmiştir.

Savaşlar Dönemi ve Sonrası...

Çöküşün eşiğinde bulunan ülke için bir fayda, bir kurtuluş umuduyla girilen Birinci Dünya Savaşı'ndan mağlup olarak çıkmış, yükselen yeni değer milliyetçiliğin etkisiyle devletin parçalanma süreci hızlanırken, içeride de tepkisel bir anlayışla milliyetçi eğilimler güç kazanmaya başlamıştır.

Birinci Dünya Savaşı ve onu izleyen Ulusal Savaş dönemindeki ağır hayat şartlarını unutturmak, şanlı maziye gündeme getirerek bir tür ruhsal da-

yanıklılık, umutların her şeye rağmen yaşatılması için bir tür motivasyon sağlamak üzere roman yazım ve yayımı önceki döneme oranla büyük bir hız kazanmıştır; Ulusal Savaş sonrasında yenilenen, yeni ihdas edilen kurumların halka benimsetilmesi adına yazarlara verilen örtülü resmi görevle de popüler romanın yazım ve yayımında bir tür meşruiyet sağlanmıştır. Bu hareketlilik, kimi sanatçıları da cezbetmiş ve kimi önemli yeteneklerin piyasa işi çalışmalarla harcamalarına neden olmuştur.

Selahattin Enis (*Neriman*-1912, *Zaniyeler*; *Sârâ*-1923, *Cehennem Yolcuları*-1926), Aka Gündüz (*Kurbağacık*-1919, *Bu Toprağın Kızları*-1927, *Dikmen Yıldızı*-1928, *Odun Kokusu*-1928, *Tank Tango*-1928, *İki Süngü Arasında*-1929, *Çapkın Kız*; *Yaldız*-1930, *Ben Öldürmedim*; *Onların Romanı*; *Üç Kızın Hikâyesi*-Nemide Ali'yle; *Üvey Ana*; *Kokain*, *Aysel*-1933, *Aşkın Temizi*-1937, *Çapraz Delikanlı*; *Zekeriya Sofrası*-1938, *Giderayak*-1939, *Mezarıcı Kızlar*-1939, *Yayla Kızı*-1940, *Bebek*-1941, *Bir Şoförün Gizli Defteri*-1943, *Sansaros*-1945, *Eğer Aşk*-1946, *Bir Kızın Masalı*-1954), Server Bedi-Peyami Safa (*Ben Sen O*-1923, *Yürü Yavrurum Yürü*; *Seni Seviyorum*-1924, *Zıpçıklar*; *Uçurumda İnsanlar*; *Resimli Billur Köşk Hikâyesi*; *Bir Genç Kız Kalbinin Cürmü*; *Hovarda Kalbi*-1925, *Alnımın Kara Yazısı*; *O Kadınlar*-1926, *Hey Kahpe Dünya*; *Karım ve Metresim*-1927, *Sabahsız Geceler*; *Hep Senin İçin*-1934, *Sinema Delisi Kız*; *Çalınan Gönül*-1935, *Cumbadan Rumba*-1936, *Dizlerine Kapansam*-1937, *Korkuyorum*-1938, *Deli Gönüm*; *Rüya Gibi*-1941, *Uçurumda Bir Genç Kız*; *Kucaktan Kucağa*; *Kanlı Günler*; *İkimiz*; *Fırtına Gecesi*-1943, *Ateş*-1944, *Beklenen Nişanlı*-1955), Mahmut Yesari (*Çoban Yıldızı*-1925, *Çulluk*; *Pervin Abla*-1927, *Ak Saçlı Genç Kız*-1928, *Geceleyin Sokaklar*-1929, *Bağrıyanık Ömer*; *Kırlangıçlar*-1930, *Su Sinekleri*; *Kalbimin Suçu*-1932, *Bahçemde Bir Gül Açtı*; *Ölümün Gözleri*; *Tipi Dindi*-1933, *Sevda İhtikârı*; *Aşk Yarışı*; *Bir Kadın Geçti*-1934, *Kanlı Sır*-1935, *Yakut Yüzük*-1937, *Dağ Rüzgârları*-1939, *Sağnak Altında*-1943), Burhan Cahit Morkaya (*Adam Sarrafi*; *Aşk Bahçesi*; *Coşkun Gönül*-1925, *Kızıl Serap*-1926, *Ayten*-1927, *Harp Dönüşü*; *Hizmetçi Buhranı*-1928, *Komşumuzun Romanı*-1929, *Aşk Politikası*-1930, *Şeyh Zeynullah*-1931, *Bir Çatı Altında*; *Köy Hekimi*-1932, *Cephe Gerisi*; *Düğün Gecesi*; *İhtiyat Zabiti*; *Yalı Çapkını*; *Yüzbaşı Celâl*-1933, *Dükkülerin Romanı*; *Gurbet Yolcusu*; *Kır Çiçeği*-1934, *Patron*-1935, *Gönül Yuvası*; *Kurşun Yarası*-1936, *Nişanlı*-

lar; *Sevenler Yolu*-1937, *Yaprak Aşısı*-1939, *Köydeki Dost*-1939), Abdullah Ziya Kozanoğlu (*Türk Korsanları*-1926, *Kızıl Tuğ*; *Seydi Ali Reis*-1927, *Seyyid Battal*; *Boğaç Han*; *Kanlıoğlu Kanturalı*; *Boz Aygırlı*; *Kara Çoban*-1929, *Küçük Korsan*; *Kolsuz Kahraman*-1930, *Savcı Bey*-1931, *Sarı Benizli Adam*-1932, *Malkoçoğlu*-1933, *Paronalılar*-1934, *Kurtlar*; *Küçük Kahraman*; *Gültekin Orhun Barkı Kahramanı*-1935, *Küçük Uçman*-T. Demiray'la-1936, *Battal Gazi Destanı*-1937, *Kuduzlar Kraliçesi*-T. Demiray'la; *Kuş Adamın Maceraları*-T. Demiray'la-; *Sencivanoğlu*-1938, *Atlı Han*-1942, *Fatih Feneri*-1949, *Karakoldaki Ayna*-1950, *Dağlar Delisi*-1951, *Hilâl ve Salip*-1958, *Alagayanın Ölümü*; *Altın Saçlı Kız*; *Cengiz Han'ın Hazineleri*-1962, *Hulagu'nun Gözdesi*; *Kız Kulesi Kahramanı*; *Tibet Canavarı*; *Kızıl Kadırga*-1962, *Ağahan'ın Yüzüğü*; *Altın Hançer*; *Bozkurt'un İntikamı*-1963, *Arena Kraliçesi*-1964, *Kubilay Han'ın Gelini*-1966), Ethem İzzet Benice (*Çıldırın Kadın*; *İstirap Çocuğu*; *Yakılacak Kitap*-1927, *Aşk Güneşi*-1930, *Gözyaşları*; *Beş Hasta Var*-1932, *On Yılım Romanı*-1933, *Yosma*-1936, *Sen de Seveceksin*-1942, *Foya*-1944, *Ben Hiç Sevmedim*-1947, *Pota*-1956, *Adsız Şehit*-1964), Şukûfe Nihal (*Renksiz İstirap*-1928, *Yakut Kayalar*-1931, *Çöl Güneşi*-1933, *Yalnız Dönüyorum*-1938, *Domaniç Dağlarının Yolcusu*-1946, *Çölde Sabah Oluyor*-1951), Mebrure Sami Koray (*Sönen Işık*-1930, *Leylaklar Altında*-1936, *Çöl Gibi*-1938, *Gönül Cehennem*-1943), Reşat Enis Aygen (*Kanun Namına*-1932, *Gong Vurdu*-1933, *Gece Konuştu*-1935, *Afrodite Buhurdaında Bir Kadın*-1939, *Toprak Kokusu*-1944, *Ekmek Kavgamız*-1947, *Ağlama Duvarı*-1949, *Yol Geçen Hanı*-1952, *Despot*-1957, *Sarı İt*-1968), Sermet Muhtar Alus (*Kıvırcık Paşa*; *Pembe Maşlahlı Hanım*-1933, *Harp Zengininin Gelini*-1934, *Eski Çapkın Anlatıyor*-1944, *Onikiler*-1999), Muazzez Tahsin Berkand (*Sen ve Ben*-1933, *Aşk Fırtınası*; *Bahar Çiçeği*-1935, *Sonsuz Gece*-1937, *Bir Genç Kızın Romanı*-1938, *O ve Kızı*-1940, *Kezban*; *Muallâ*-1941, *Bülbül Yuvası*; *Dağların Esrarı*; *Perdeler*; *Aşk ve İntikam*-1943, *Aşkla Oynanmaz*; *Garip Bir İzdüvaç*; *Kalbin Sesi*; *Sabah Yıldızı*-1944, *Küçük Hanımefendi*; *Nişan Yüzüğü*-1945, *Lâle*-1947, *Büyük Yalan*-1948, *Çamlar Altında*; *Aşk Tilsimi*-1949, *Gönül Yolu*; *Sarmaşık Gülleri*-1950, *Sevmek Korkusu*-1953, *Kırılan Ümitler*-1957, *Bir Rüya Gibi*; *Mağrur Kadın*-1958, *Sevgim ve Gururum*-1959, *Yılların Ardından*-1960, *Işık Yağmuru*-1962, *Gençlik Rüzgârı*; *Kıvılcım ve Ateş*-1963, *Bir Bahar Akşamı*; *Bulutlar Dağılmca*-1966, *İlk Aşk*; *Uzayan Yollar*-1967, *Bir Gün Sabah*

HECE

Olacak mı?; İki Kalp Arasında-1972, Uğur Böceği-1974, Yabancı Adam-1980), Mükerrerrem Kamil Su (Sevgim ve İstirabım-1934, Bu Kalp Duracak-1935, Dinmez Ağrı-1937, Sus Uyanmasın; İstranca Eteklerinde-1939, Çırpınan Sular-1941, Ateşten Damla-1942, Sızı-1943, Uyuyan Hâtıralar; Uzaklaşan Yol-1944, Kaybolan Ses; Büyük Rüzgâr-1945, İnandığım Allah-1946, Bir Avuç Hâtıra-1947, İhtiras-1948, Gençliğimin Rüzgârı-1955, Özlediğim Kadın-1959, Aynadaki Kız-1962, Ayrı Dünyalar-1964, Ben ve O-1970, Günah Yolu-1973), Cahit Uçuk (Kirazlı Pınar-1936, Dikenli Çit-1937, Kırmızı Balıklar-1946, Küçük Ev-1947, Kanlı Düğün-1956, Siyan Dantelli Şemsiye-1956, Değirmen Taşı-1966, Gecenin Bu Saatinde-1968, Hep Yarın-1968, Özlem Şarkısı-1968, Yalçın Kayalar-1971, Bıraktığı Yerden-1973), Kerime Nadir (Yeşil Işıklar-1937, Hıçkırık-1938, Günah Bende mi?-1939, Seven Ne Yapmaz-1940, Gönül Hırsız; Saman Yolu; Kalp Yarası-1941, Gelinlik Kız; Sonbahar-1943, Solan Ümit; Aşka Töve; Uykusuz Geceler-1945, Kahkaha; Balayı-1946, Ormandan Yapraklar; O Gün Gelecek mi?-1948, Aşk Rüyası-1949, Posta Güvercini-1950, Ruh Gurbetinde-1953, Pervane-1955, Son Hıçkırık-1956, Esir Kuş; Kırık Hayat-1957, Aşk Bekliyor-1959, Gümüş Selvi-1960, Bir Aşkın Romanı; Boş Yuva-1962, Dehşet Gecesi-1963, Suyu Düşen Hayal-1964, Sadet Tacı-1966, Sisli Hatıralar-1967, Güller ve Dikenler-1972, Dert Bende; Karar Gecesi; Zambaklar Açarken-1973, Kaderin Sırrı-1976, Bir Çatı Altında-1979, Aşk Fısıltıları-1983), Peride Celal (Sönen Alev -1938, Yaz Yağmuru-1940, Ana Kız; Kızıl Vazo-1941, Ben Vurmadım-1942, Atmaca; Aşkın Doğuşu-1944, Yıldıztepe-1945, Dar Yol-1949, Üç Kadının Romanı-1954, Kırkinci Oda-1958, Gecenin Ucundaki Işık-1963, Güz Şarkısı-1966, Eoli Bir Kadının Günlüğünden-1971, Üç Yirmi Dört Saat-1977, Kurtlar-1990), Osman Cemal Kaygılı (Çingeneler-1939, Aygır Fatma; Bekri Mustafa-1944), Oğuz Özdeş (Aşk İstiraptır-1939, Hasret; Gizlenen İstiraplar-1940, İtiraf; Coşkun Gönüller-1941, Cennet Yolu; Uçurum-1943, Memnu Meyva-1944, Kalbimin Güzel Kadınına-1946, Rusya'da Bir Türk Subayı: Şafak Sökerken-1957, Vatan Borcu-1958, Dağ Başını Duman Almış; Gecekondu Rüzgârı-1960, Tuna Nehri Akmam Diyor-1962, Karabaşlı Kadırga-1963, Çölde Açan Zambak; Oğuz Han; Yavuz'un Pençesi-1964, Karapençe-1965, Estergonda-1966, Karapençe'nin İntikamı-1966, Karapençe'nin Oğlu; Karapençe Vayvoda'ya Karşı-1967, Liseli Bir Kız Sevdim-1968, Şebnem; Reyhan; Aşka Dönüş; Aşka Susayan Dudaklar-1970, Yerdeki Bulutlar-1971, Aşk, Para, Şöhret; Kızım ve Ben; Dertli Kadımlar; Hülya-1972, Herkesten Uzak-1973, Gülmeji Unutanlar; Kıbrıs Kanı-1974, Kader; Kadınım-1975, Şeyh Şamil-1977, Gurbet-1981), Nihal Atsız (Dalkavuklar Gecesi-1941, Bozkurtların Ölümü-1946, Bozkurtlar Diriliyor-1949, Deli Kurt-1958, Ruh Adam-1972), Vedat Örfi Bengü

(*Bir Yuva Böyle Yıkıldı*-1943, *Çıldırın Adam*-1944, *Genç Bir Kızın Çilesi; Seni Beklerken; Solan Gönüller; Akdeniz İncisi; Kuduran Canavarlar; Londra'daki Kan İzleri*-1944, *Yüzükteki Damga; Varşova Yanarken; Ökse*-1945, *Kahire Batakhanelerinden*-1946), Bekir Büyükarkın (*Caduların Kırbacı*-1945, *Maske*-1956, *Bir Sel Gibi*-1961, *Son Akın*-1962, *Belki Bir Gün*-1964, *Suların Gölgesinde*-1966, *Tanyeri*-1967, *Bozkırda Sabah*-1969, *Yoldaki Adam*-1972, *Gün Batarken*-1976, *Kutludağ*-1979, *Gece Yarısı*-1987), Feridun Fazıl Tülbentçi (*Serhadlerin Çocuğu Sultan Yıldırım Beyazid; Yavuz Sultan Selim Ağlıyor*-1947, *Barbaros Hayrettin Geliyor*-1949, *Osmanoğulları*-1950, *Sultanların Aşkı*-1952, *İstanbul Kapılarında*-1954, *Turgut Reis*-1958, *Cem Sultan*-1959, *Hürrem Sultan*-1960, *Kanuni Sultan Süleyman*-1962, *Şanlı Kadırgalar*-1964), Muvaffak İhsan Garan (*Elbet Sabah Olacaktır*-1947, *Yollarımız Ayrılıyor*-1948, *Hayat Yarışı*-1949, *Esentepe*-1951)'ın yer aldıkları dönemde ortaya konan ürünler şu özellikleri içermişlerdir:

1. Gündelik hayattan seçilen konular entrika dozu yükseltilerek, okurda heyecan uyandıracak nitelikte sunulmuştur.
2. Hedef okur kitlesi olarak öncelikle kadınlar, genç kızlar seçilmiş, çok abartılı romantik aşk tabloları yaratılmış, zengin ve aristokrat yaşantıya, yasağ ilişkilere özentileri besleyen hayat tarzları öne çıkarılmıştır.
3. Uyarlamalar, ilklere dönemindekini meşru ve mazur gösterecek oranda artmış, Batı'daki kimi romantik örnekler sadece mekân ve şahıs isimleri yerleştirilerek neredeyse aynen aktarılmıştır.
4. Kimi millî, dini kahramanlara olağanüstü fonksiyonlar da yüklenerek mitik kahramanlar üretme, maziseverlik, geçmişteki başarılarla avunma, iyi zamanlara sürekli özlem duyma, İslam'ı moral bir değere indirgeme eğilimleri beslenmiş, geliştirilmiştir.
5. Türklerin İslam öncesi kültürlerinin yeniden diriltilmesine çalışılmış, Türklüğe yapılan aşırı vurgularla ırkçılığın hâkim bir düşünce olarak benimsenmesi hedeflenmiştir.

Yağmurdan Kaçarken Doluya Tutulmak

Totaliter tek parti yönetiminden demokratik görünümlü çok partili sisteme geçilmesiyle birlikte, yıllardır baskı altında tutulan İslamcılık ve sosyalizm akımlarının mensupları yeniden kendilerini ifade etmeye başlamışlardır. Kendilerini hemen her zaman Kemalist ideolojiyle ilişkilendiren sosyalistler devlet desteğiyle sanat ve edebiyat ortamını belirlerken, İslamcılara da halkla a priori olarak paylaştıkları ortak dil ve mevcut şartlar doğrultu-

sunda geliştirdikleri milliyetçi-mukaddesatçı söylemle aynı ortamda kendilerine kalıcı bir yer edinme çabası kalmıştır. Demokrat Parti'nin iktidarıyla birlikte ABD başta olmak üzere Batılı devletlerle ve uluslararası örgütlerle kurulan yeni ve etkili ilişkiler Tanzimat'tan beri süren Batılılaşma faaliyetini âdeta meşrulaştırmış, kimlik farklılaşmaları, sosyokültürel değişimler kanıksanmaya başlanmıştır. Bu şartların da etkisiyle söz konusu fikrî akımlar salt taraftar kazanarak var olmak uğruna, roman türünü etkili bir araç olarak kullanmaya başlamıştır.

Bu dönemde, söz konusu amaç ve anlayışla ürün veren önemli isimlerden, Kemal Bilbaşar (*Denizin Çağırışı*-1943, *Ay Tutulduğu Gece*-1961, *Cemo*-1966, *Memo*; *Yeşil Gölge*-1970, *Başka Olur Ağaların Düğünü*-1972, *Kölelik Dönemeci*-1977, *Bedoş*-1980, *Zühre Ninem*-1981), Talip Apaydın (*Sarı Traktör*-1958, *Yarbükü*-1959, *Emmioğlu*-1961, *Ortakçılar*-1964, *Define*-1972, *Yoz Duvarı*-1973, *Toz Duman İçinden*-1974, *Tütün Yorgunu*-1975, *Kente İndi İdris*; *Vatan Dediler*-1891, *Köylüler*-1991), Fakir Baykurt (*Yılanların Öcü*-1959, *Onuncu Köy*; *Irazca'nın Dirliği*-1961, *Kaplumbağalar*; *Amerikan Sargısı*-1967, *Tırpan*-1970, *Köygöçüren*-1973, *Keklik*-1975, *Yayla*; *Kara Ahmet Destanı*-1977, *Yüksek Fırınlardan*-1983, *Koca Ren*-1986, *Yarım Ekmek*-1997, *Eşekli Kütüphaneci*-2000), Yusuf Ziya Bahadınlı (*Güllüceli Kâzım*-1965, *Güllüce'yi Sel Aldı*-1972, *Gemileri Yakmak*-1977, *Açılım Kapılar*-1985, *Devekuşu Rosa*-1991, *Lidya Gözleri Yaprak Yeşili*-1996), Emine Işınsoy (*Küçük Dünya*-1966, *Azap Toprakları*-1969, *Ak Topraklar*-1971, *Sanca*-1974, *Tutsak*-1975, *Çiçekler Büyür*-1978, *Canbaz*-1982, *Kaf Dağının Ardında*-1988, *Atlı Karınca*-1989, *Cumhuriyet Türküsü*-1994, *Nisan Yağmuru*-1997, *Havva*-1998, *Bir Ben Vardır Bende Benden İçeri*-2002), Bekir Yıldız (*Türkler Almanya'da*-1966, *Halkalı Köle*-1980, *Aile Savaşları*-1984, *Ve Zalim Ve İnanmış Ve Kerbelâ*-1986, *Darbe*-1989), Hekimoğlu İsmail (*Minyeli Abdullah*-1967, *Maznun*-1971, *Sibel*-2000, *Bir Deliyle Evlendim*-2001), Kerim Korcan (*Linç*-1967, *İdamlıklar*-1971, *Ter Adamları*-1975, *Dimitrof Geçiyor*-1978, *Patrona*-1983, *Ateşten Köprü*-1988, *Harbiye Kazanı*-1989, *Ölüm Pusuda*-1990), Şule Yüksel Şenler (*Huzur Sokağı 1*-1970, *Huzur Sokağı 2*-1973), Abbas Sayar (*Yılık Atı*-1970, *Çelo*-1972, *Can Şenliği*-1974, *Dik Bayır*-1977, *Tarlabaşı Salkım Saçak*-1987), Mustafa Necati Sepetçioğlu (*Kilit*-1971, *Anahtar*-1972, *Kapı*; *Konak*-1973, *Çatı*-1974, *Üçler Kırklar Yediler*-1975, *Bu Atlı Geçide Gider*; *Cevahir ile Sadık Çavuş'un Buğday Kamyonu*-1977 *Geçitteki Ülke*; *Kutsal Kaya*-1978, *Darağacı*; *Karanlıkta Mum Işığı*-1979, *Ebemkuşağı*; *Sabır*-1980, *Gecenin Vaktinde Gün Dönümü*-1981, *Güneşin Dört Köşesi*-1983, *Ve Çanakkale 1/Geldiler*; *Ve Çanakkale 2/Gördüler*; *Ve Çanakkale 3/Döndüler*-1989, *Kutsal Mahpus*-1990),